

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Gorane Aralice Martinović, predsjednice vijeća, Kamelije Parać, sutkinje izvjestiteljice i Nevenke Marković, članice vijeća, u pravnoj stvari 1. tužitelja INDUSTROGRADNJA NEKRETNINE d.o.o., Zagreb, Savska cesta 66 (OIB 55713556812) i 2. tužitelja ISTO d.d., Varaždin, Augusta Šenoa 4-6, OIB 88502209643 (pravni sljednik INDUSTROGRADNJA GRUPA d.d., Zagreb, Savska cesta 66 - OIB 19751350811), koje zastupa Nenad Cetinja, odvjetnik u Zagrebu, protiv 1. tuženika MANEDA d.o.o., Sesvete, Varaždinska 77 (OIB 92450134182), 2. tuženika NENADA MARKOVIĆA iz Sesveta, Varaždinska 77 (OIB 64828450804), 3. tuženice DALIBORKE PLANINČEVIĆ iz Velike Ostrne, Dugo Selo, Čulinečka 44 (OIB 19224978247), koju zastupa Nataša Rađenović, odvjetnica u Dugom Selu, 4. tuženika PLANIDAL ULAGANJA d.o.o., Sesvete, Varaždinska 77 (OIB 77476534507) i 5. tuženika PRVA ULAGANJA d.o.o., Zagreb, Savska cesta 66 (OIB 86840581720) kao pravni sljednik OPORTUNITAS ULAGANJE d.o.o., Zagreb, A. Šenoa 11, radi povrata zadužnica i utvrđenja, odlučujući o žalbi prvotuzitelja INDUSTROGRADNJA NEKRETNINE d.o.o., Zagreb, protiv presude Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-4487/2011 od 15. veljače 2013., u sjednici vijeća održanoj **18. siječnja 2018.**

presudio je

I. Preinačuje se presuda Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj P-4487/2011 od 15. veljače 2013. u odnosu na tužitelja Industrogradnja nekretnine d.o.o. Zagreb i sudi:

Prihvaća se tužbeni zahtjev prvotuzitelja koji glasi:

„I. I-, II- i III-tuženi dužni su vratiti prvotuzitelju 18 bjanko zadužnica do 1 milijun kuna, specificiranih kako slijedi:

- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17696/08 i br. OV-17715/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17697/08 i br. OV-17716/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17698/08 i br. OV-17717/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17699/08 i br. OV-17718/08

- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17700/08 i br. OV-17719/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17701/08 i br. OV-17720/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17702/08 i br. OV-17721/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17703/08 i br. OV-17722/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17704/08 i br. OV-17723/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17705/08 i br. OV-17724/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17706/08 i br. OV-17725/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17707/08 i br. OV-17726/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17708/08 i br. OV-17727/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17710/08 i br. OV-17728/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17711/08 i br. OV-17729/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17712/08 i br. OV-17730/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17713/08 i br. OV-17731/08
- bjanko zadužnica do 1 milijun kuna ovjerena 21.08.2008. godine po Javnom bilježniku Branku Jakiću pod br. OV-17714/08 i br. OV-17732/08, te bjanko mjenicu I-tužitelja i bjanko mjenicu II-tužitelja, sve u roku od 8 dana, i zabranjuje im se korištenje i prijenos navedenih bjanko zadužnica i mjenica.

II. Utvrđuje se da je bez pravnog učinka "Ugovor o ustupu tražbine" od 13. veljače 2009. godine, zaključen između II- i III-tuženika i ovjeren kod Javnog bilježnika Vlaste Zajec, broj OV-1366/09, kao i bilo koji drugi ustup tražbine koja je predmet ugovora o ustupu tražbine od 13.02.2009. g.“

II. Nalaže se prvo, drugo, treće i četvrtotuženicima da u roku od osam dana prvotužitelju solidarno naknade trošak postupka u iznosu od 12.075,00 kn (dvanaestisućasedamdesetpet kuna).

Obrazloženje

Osporenom presudom odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev da se naloži prvo, drugo i trećetuženicima vratiti tužiteljima 18 bjanko zadužnica do 1.000.000,00 kn, specificiranih u izreci pobijane presude, da se utvrdi da je bez pravnog učinka „Ugovor o ustupu tražbine“ od 13. veljače 2009. zaključen između drugo i trećetuženika i ovjeren kod javnog bilježnika Vlaste Zajec, broj Ov-1366/2009, kao i bilo koji drugi ustup tražbine koja je predmet ugovora o ustupu tražbine od 13. veljače 2009. i da su im tuženici dužni naknaditi

troškove postupka. Nadalje je naloženo tužiteljima da prvo, drugo i četvrtotuzeniku naknade parnični trošak u iznosu od 4.050,00 kn te trećetuženici u iznosu od 7.600,00 kn, sve u roku od osam dana.

Protiv presude žalbu su podnijeli tužitelji zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primjene materijalnog prava s prijedlogom žalbenom sudu presudu preinačiti i prihvatiti tužbeni zahtjev u cijelosti podredno ukinuti i predmet vratiti na ponovno suđenje.

Prvotuzenik u odgovoru na žalbu navodi da je žalba neosnovana i predlaže da ovaj sud potvrdi prvostupanjsku presudu.

Nakon donošenja prvostupanjske odluke kod drugotuzitelja Industrogradnja grupa d.d. nastupile su sljedeće statusne promjene: društvu Isto d.d., Varaždin pripojeno je društvo Industrogradnja grupa d.d., Zagreb, Kennedyjev trg 2, upisano u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu pod MBS 080022369, OIB 19751350811, temeljem Ugovora o pripajanju od 21. prosinca 2016., Odluke skupštine ovog društva od 30. prosinca 2016. te Odluke skupštine društva Industrogradnja grupa d.d. od 30. prosinca 2016. Nadalje, temeljem plana podjele društva Isto d.d., sa sjedištem u Varaždinu, Augusta Šenoe 4-6, donesenog od strane uprave društva 10. travnja 2017. te odobrenog od strane skupštine društva 18. travnja 2017., izvršena je podjela društva Isto d.d. prijenosom dijela imovine društva Isto d.d., kao društva koje se dijeli i ne prestaje, na nova društva koja se osnivaju radi provođenja podjele s osnivanjem društava Isto grupa d.d. i Industrogradnja d.d.

Iako je prvostupanjski sud rješenjem od 25. srpnja 2017. odredio nastavak postupka u odnosu na drugotuzitelja Isto d.d., protiv kojeg rješenja su tuženici podnijeli žalbu, smatrajući da društvo Isto d.d. nije pravni sljednik društva Industrogradnja grupa d.d., Zagreb, ovaj sud nije odlučivao o toj žalbi iz razloga što je Trgovački sud u Varaždinu rješenjem poslovni broj St-529/2017-57 od 21. prosinca 2017. otvorio stečajni postupak nad dužnikom „Isto dioničko društvo za usluge“, Varaždin, Augusta Šenoe 4-6, pa je sukladno čl. 212. t. 5. Zakona o parničnom postupku i u odnosu na društvo Isto d.d. nastupio prekid postupka.

Stoga je ovaj sud odlučivao samo o žalbi prvotuzitelja Industrogradnja nekretnine d.o.o., Zagreb.

Žalba je osnovana.

Ispitavši prvostupanjsku presudu u odnosu na žalbu prvotuzitelja, sukladno odredbama čl. 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11 i 25/13; dalje: ZPP), drugostupanjski je sud našao kako je kod donošenja presude prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za povrat 18 bjanko zadužnica koje su dane kao sredstvo osiguranja plaćanja tražbine u iznosu od 17.753.625,00 kn kao i utvrđenje da je bez pravnog učinka Ugovor o ustupu tražbine od 13. veljače 2009. zaključen između drugo i trećetuženika.

Nije sporno među strankama da su prvotuzitelj kao dužnik i drugotuzitelj kao jamac-platac, u ispunjenju svojih ugovornih obveza iz čl. 22. Anexa Sporazumu o zajedničkom djelovanju u odnosu na TOZ Penkala d.d., Zagreb, od 21. kolovoza 2008. zaključenog između prvotuzitelja i četvrto i petotuzenika i iz čl. 10. Ugovora o opciji prodaje (put option) zaključenog 22. kolovoza 2008. između prvotuzitelja kao izdavatelja opcije, drugotuzitelja kao jamca i trećetuženika kao stjecatelja opcije, predali trećetuženoj kao vjerovnici svatko po jednu vlastitu mjenicu te da su potpisali, javnobilježnički ovjerali i predali trećetuženici kao vjerovnici 18 bjanko zadužnica.

Nije sporno niti da su drugotuzenik Nenad Marković i trećetuženica Daliborka Planinčević sklopili 13. veljače 2009. ugovor o ustupu tražbine kojim je trećetuženica ustupila drugotuzeniku sva svoja prava koja su nastala ili mogu nastati prema tužiteljima u iznosu od ukupno 17.753.625,00 kn iz ugovora o opciji prodaje koji je Daliborka Planinčević zaključila s tužiteljima i kojim je u članku 9. ugovoreno da potpisom ovog ugovora se jamac obvezuje kao jamac platac i odgovara stjecatelju opcije za cijelu obvezu izdavatelja opcije kao glavni dužnik, a čl. 10. tog Ugovora se prvotuzitelj Industrogradnja nekretnine d.o.o. kao izdavatelj opcije obvezuje kao sredstvo osiguranja tražbine, koja će u slučaju izvršenja opcije nastati temeljem kupoprodajnog ugovora za predmet opcije i time nastale obveze za plaćanje cijene predmeta opcije, predati vlastite mjenice i 18 bjanko zadužnica.

Sporno je postojanje same tražbine za čije su osiguranje dane zadužnice kao i je li prvotuzenik bio ovlašten ispuniti navedene bjanko zadužnice i navesti sebe kao vjerovnika u odnosu na tužitelje, iako nije niti u kakvom obvezopravnom odnosu s njima.

Suprotno stavu prvostupanjskog suda, prvotuzitelj se u parničnom postupku za povratom zadužnica može pozivati na činjenicu da je vjerovnik iz temeljnog odnosa postupio suprotno svojim ugovornim obvezama.

Da bi sud prihvatio tužbeni zahtjev za povratom zadužnica tužitelj, koji je izdavatelj zadužnice, treba dokazati osnovanim zahtjev za povrat zadužnica. Pritom se njegov zahtjev može temeljiti na različitim osnovama; s jedne strane to su nedostaci koji se tiču same zadužnice kao isprave ili pribavljanja zadužnice, na primjer: ako zadužnica nema propisani sadržaj, ako je neovlašteno popunjen sadržaj zadužnice od strane trećeg ili ako je vjerovnik iz zadužnice pribavio tu ispravu silom, potajno ili prijevarom. Druga grupa valjanih osnova za zahtjev za povrat, odnosi se na tražbinu zbog čijeg je osiguranja izdana zadužnica. Dakle, tužitelj mora dokazati da tražbina u vezi s kojom je zadužnica izdana nije ni nastala ili da je u cijelosti prestala nakon obvezivanja zadužnicom.

Dakle, tužitelji i trećetuženica sklopili su Ugovor o opciji prodaje 100% udjela u kapitalu trgovačkog društva Planidal ulaganja d.o.o., s ciljem da prvotuzitelj stekne članska prava u poslovnom udjelu četvrtotuzenika.

Sukladno čl. 412. st. 3. Zakona o trgovačkim društvima („Narodne novine“ broj 111/93 i 34/99; dalje: ZTD) za prijenos poslovnog udjela potreban je ugovor sklopljen u obliku javnobilježničke isprave, a takav ugovor je potreban i za preuzimanje obveze da će se prenijeti poslovni udio.

Prema tome, ugovor o prijenosu poslovnog udjela je strogo formalan ugovor, a to znači da mora biti sklopljen u obliku javnobilježničke isprave, a ako ne bi bio sklopljen u tom obliku, bio bi ništav.

Slijedom navedenog, takav oblik ugovora o prijenosu poslovnog udjela vrijedi za svaki posao koji neposredno obvezuje na prijenos poslovnog udjela. Među neposredna obvezivanja koja zahtijevaju spomenuti pravni oblik treba uvrstiti i ugovore o opciji za kupnju i prodaju poslovnog udjela kao i predugovor tom ugovoru. To ujedno znači da se u tom obliku moraju dati očitovanja obiju ugovornih strana, dakle ponuda i prihvata sadržane u jednoj ili više isprava. Javnobilježnička isprava traži se za cijeli sadržaj ugovora, a ne samo za njegove bitne sastojke. Dakle, to se može učiniti u obliku javnobilježničkog akta ili solemnizirane privatne isprave.

Spomenuti oblik uvjet je nastanka i valjanosti posla, pa bez kojega ne bi mogao ni nastati. Stoga sklopljeni ugovor u nekom drugom obliku je ništav i na to se svatko može pozivati bez vremenskog ograničenja, a svaka ugovorna strana ima pravo tražiti da joj se vrati ono što je na temelju tog dala.

U konkretnom slučaju tužitelji i trećetuženica sklopili su Ugovor o opciji prodaje (put option) u kojem su u članku 1. odredili da ovim ugovorom stjecatelj opcije (Daliborka Planinčević) stječe pravo na prodaju 100% udjela u kapitalu društva Planidal ulaganja d.o.o. (predmet opcije), a izdavatelj opcije (Industrogradnja nekretnine d.o.o.) preuzima obvezu da, na zahtjev stjecatelja opcije, sa stjecateljem opcije sklopi kupoprodajni ugovor odnosno ugovor o prijenosu poslovnog udjela te plati i kupi odnosno stekne predmet opcije.

Budući da navedeni ugovor nije sklopljen u obliku javnobilježničke isprave takav ugovor je ništav, sukladno čl. 322. st. 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 35/05 i 41/08; dalje: ZOO), jer je protivan prisilnim propisima.

Nadalje, sukladno čl. 323. ZOO-a, u slučaju ništavosti ugovora, svaka ugovorna strana dužna je vratiti drugoj sve ono što je primila na temelju takvog ugovora, a ako to nije moguće, ili ako se narav onoga što je ispunjeno protivi vraćanju, ima se dati odgovarajuća naknada u novcu, prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, ako zakon što drugo ne određuje.

Kako je u konkretnom slučaju prvotužitelj predao trećetuženici za osiguranje tražbine, koja bi nastala u slučaju izvršenja Opcije iz Ugovora o opciji, 18 bjanko zadužnica to je osnovan njegov tužbeni zahtjev za povratom tih zadužnica jer tražbina nije nastala uslijed ništavosti ugovora. Nadalje, zbog ništavosti Ugovora o opciji prodaje osnovan je i tužbeni zahtjev da je bez pravnog učinka Ugovor o ustupu tražbine od 13. veljače 2009.

Valjalo je stoga na temelju odredbe čl. 370. st. 3. ZPP-a preinačiti prvostupanjsku presudu i prihvatiti tužbeni zahtjev prvotužitelja u cijelosti.

Odluka o trošku temelji se na čl. 154. st. 1. i čl. 155. ZPP-a, kao i čl. 164. i čl. 166. st. 2. ZPP-a. Temeljem navedenih odredaba zakona i pravilnom primjenom odredaba Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika prvotužitelju pripada za sastav tužbe iznos od 2.500,00 kn, za zastupanje na ročištu održanom 27. studenog 2012. iznos od 2.500,00 kn, za

ročište održano 31. siječnja 2012. iznos od 2.500,00 kn, PDV od 25% u iznosu od 1.875,00 kn, trošak sudskih pristojbi na tužbu 1.350,00 kn i presude u iznosu pod 1.350,00 kn. Ukupno 12.075,00 kn.

Zagreb, 18. siječnja 2018.

Predsjednica vijeća
Gorana Aralica Martinović, v. r.

Za točnost otpravka – ovlaštenu službenik
Brankica Curman

Curman